

Programy rozwoju przedsiębiorczości miasta Koszalin

Przedsiębiorczość jest szczególnym rodzajem aktywności ludzi działających indywidualnie lub wewnątrz organizacji, polegającej na wykorzystaniu pojawiających się w otoczeniu okazji, przez realizację przedsięwzięć, które przynoszą efekty ekonomiczne i/lub pozaekonomiczne ich podmiotom oraz otoczeniu (Kraśnicka 2002). Propagowanie zachowań przedsiębiorczych w różnych grupach społecznych oraz wspieranie wszelkich typów i form przedsiębiorczości, szczególnie tworzenie i funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), przypisano w polityce rządu samorządom terytorialnym i gospodarczym. To właśnie samorząd jest podstawową instytucją wspierającą lokalny rozwój gospodarczy, poprzez promowanie przedsiębiorczości, działalność informacyjną i oświatową, organizowanie szkoleń czy współdziałanie z samorządem gospodarczym w tym zakresie, na podstawie własnych programów, dzięki własnej inicjatywie i możliwościom finansowym, zgodnie z obowiązującym prawem.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie założeń Programu Wspierania Przedsiębiorczości Miasta Koszalin, z uwzględnieniem Strategii Rozwoju Miasta i Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Koszalin na najbliższe lata.

Strategia Rozwoju Koszalina (Uchwała Rady Miejskiej, 2001 r.)

Strategia Rozwoju Koszalina jest najważniejszym dokumentem miasta, który przedstawia główne kierunki rozwoju Koszalina w najbliższych latach. Jest narzędziem koordynowania wszelkich działań ważnych dla rozwoju miasta oraz kierowania tymi procesami jego rozwoju, na które ma wpływ władza lokalna. Obecnie obowiązująca strategia została uchwalona przez Radę Miejską w marcu 2001 r. Określa ona obraz miasta do 2015 r. Przyjęta wizja mówi, że Koszalin – poprzez przedsiębiorczość, gospodarność i odpowiedzialność swoich mieszkańców – stanie się głównym ośrodkiem stałego i zrównoważonego rozwoju w środkowej części Pomorza, a jego misją jest przeobrażanie miasta w regionalne centrum społeczno-gospodarcze spełniające kluczową rolę w środkowej części Pomorza, ośrodek równoważenia rozwoju rangi krajowej.

Twórcy Strategii Rozwoju Koszalina założyli, że kolejne władze samorządowe będą dążyć do osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów strategicznych, czyli:

- dynamicznego rozwoju gospodarczego;
- utworzenia miasta akademickiego i ośrodka innowacyjno-wdrożeniowego;
- stworzenia centrum kulturalno-sportowo-rekreacyjnego;
- utrzymania silnych związków z morzem oraz stworzenia ponadregionalnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego;
- tworzenia warunków do uzyskania statusu „miasta inteligentnego” – przyjaznego w sferach: społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej;
- poprawy jakości życia mieszkańców, by była porównywalna ze standardami unijnymi.

Lista celów to propozycja rozwiązania istotnych problemów miasta, czyli łagodzenia skutków bezrobocia, wykorzystania akademickiego charakteru Koszalina i jego potencjału naukowego oraz silnych związków z morzem, podniesienia atrakcyjności turystycznej oraz poprawy układu komunikacyjnego i jakości życia mieszkańców. Wskazuje ona najważniejsze kierunki rozwoju miasta; pozwala planować rozwój Koszalina w sposób zrównoważony i zgodny z oczekiwaniami mieszkańców.

Strategia określiła cele strategiczne przewidziane do wykonania w perspektywie wieloletniej. Taktyka działań oraz sposoby wdrażania i realizacji poszczególnych przedsięwzięć zostały określone przez specjalne programy operacyjne. Przygotowano ich kilkanaście; oto najważniejsze:

- program dynamicznego rozwoju gospodarczego;
- program utworzenia miasta akademickiego i ośrodka innowacyjno-wdrożeniowego;
- program stworzenia centrum kulturalno-sportowo-rekreacyjnego;
- program utrzymania silnych związków z morzem oraz stworzenia ponadregionalnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego;
- program tworzenia warunków do uzyskania statusu „miasta inteligentnego” – przyjaznego w sferach: społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej;
- program poprawy jakości życia mieszkańców porównywalnej do standardów unijnych.

Lokalny program wspierania przedsiębiorczości (Uchwała Rady Miejskiej, 2002 r.)

Władze miasta w ramach obowiązujących przepisów prawnych oraz ze względu na strukturę gospodarki Koszalina zdominowaną przez małe i średnie przedsiębiorstwa (i ich znaczenie dla rozwoju lokalnej gospodarki) podjęły działania wspierające ten sektor, w tym m.in. realizację Programu wspierania przedsiębiorczości na lata 2002–2005, który został przyjęty przez Radę Miejską 22.02.2002 r. Jest to swoisty katalog wspólnych działań samorządu miasta, organizacji samorządu gospodarczego, środowiska naukowego oraz instytucji z otoczenia biznesu – w zakresie wspierania przedsiębiorczości. Cele zawarte w programie to:

- rozwój przedsiębiorczości;
- wzrost innowacyjności i rozwój technologiczny;
- aktywizacja lokalnego rynku pracy;
- marketing i promocja miasta.

Działania przyjęte w programie w ramach poszczególnych celów to:

dla celu 1 – rozwój przedsiębiorczości:

- instytucjonalne wspieranie przedsiębiorczości,
- finansowe instrumenty wspierania przedsiębiorców,
- rozbudowa systemu funduszy kapitałowych, poręczeniowych i pożyczkowych,
- zwiększenie dostępności do informacji, doradztwa i szkoleń,
- promowanie przedsiębiorczości,
- ułatwienie dostępu małych i średnich przedsiębiorstw do poradnictwa z zakresu regulacji prawnych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- wspieranie organizacji pozarządowych,
- Centrum Mikrouslugowe,
- Centrum Kongresowe;

dla celu 2 – wzrost innowacyjności i rozwoju technologicznego:

- Park Naukowo-Technologiczny,
- promowanie innowacyjności;

dla celu 3 – aktywizacja lokalnego rynku pracy:

- aktywne formy zwalczania bezrobocia,

- przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy,
 - doskonalenie organizacji szkoleń,
 - stwarzanie warunków do pozostawania w mieście ludzi młodych;
- dla celu 4 – marketing i promocja miasta w celu przyciągania zewnętrznego kapitału inwestycyjnego:
- prowadzenie aktywnej polityki inwestycyjnej,
 - obsługa informacyjna inwestorów,
 - promocja,
 - pomoc lokalnym przedsiębiorcom w nawiązywaniu kontaktów krajowych i zagranicznych,
 - turystyka jako czynnik przyciągania inwestorów.

Przyjęto, że rozwój przedsiębiorczości jest podstawą ożywienia gospodarczego oraz łagodzenia skutków bezrobocia. Dla osiągnięcia tego celu konieczne jest stwarzanie korzystnych warunków – przez stosowanie różnorodnych działań wobec MSP. Są to zarówno instrumenty finansowe, jak i działania informacyjne, doradcze, szkoleniowe czy promocyjne. Podstawowe działania w tej dziedzinie dotyczą wprowadzania instrumentów finansowych: tworzenia i zasilania funduszy zwiększających dostęp do kapitału, możliwości uzyskiwania tanich kredytów oraz uelastyczenia lokalnego systemu podatkowego. Ponadto założono upowszechnianie wiedzy w zakresie wspierania przedsiębiorczości oraz podjęcie szerszych działań promujących lokalny biznes i nowych propozycji rozwiązań na rzecz przedsiębiorczości.

W związku z tymi działaniami przyjęto zastosowanie następujących instrumentów wspierania przedsiębiorczości:

- inwestycje infrastrukturalne – dobrze ukierunkowane wydatki inwestycyjne skutkują wzrostem atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz poprawą lokalnych warunków gospodarowania i jakości życia mieszkańców. Istotne jest odpowiednie planowanie inwestycji. Miasto Koszalin stworzyło Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2003–2006, który jest instrumentem planowania długookresowego, skoordynowanego z potrzebami, priorytetami i możliwościami finansowymi. Zawiera zadania zgłoszone przez Miasto Koszalin do Narodowego Planu Rozwoju (NPR) na lata 2004–2006. W WPI zawarto 126 wniosków inwestycyjnych, których realizacja ma bezpośredni bądź pośredni wpływ na funkcjonowanie sfery gospodarczej w mieście. Są to zadania dotyczące gospodarki, transportu, łączności, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska;
- wspieranie i funkcjonowanie instytucji z otoczenia biznesu – działalność tych instytucji jest ważna ze względu na bezpośrednie kontakty z przedsiębiorcami, prowadzenie doradztwa i szkoleń czy udzielanie kredytów. Instytucje te dostarczają informacji gospodarczych niezbędnych do efektywnego funkcjonowania przedsiębiorców i mają istotny wpływ na pobudzanie innowacji i transferu technologii. Duże osiągnięcia w tym zakresie mają już funkcjonujące w Koszalinie instytucje tego typu: Fundacja Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości, Koszalińska Izba Przemysłowo-Handlowa, Zrzeszenie Kupców i Przedsiębiorców, Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego i Fundusz Mikro;
- ulgi i zwolnienia podatkowe – polityka miasta dotycząca wspierania przedsiębiorczości zaczyna się już na etapie określania stawek podatkowych, które mogą być niższe od stawek maksymalnych określonych przez Ministra Finansów. W tym celu Rada Miejska z dniem 1.01.2003 r. wprowadziła obniżone stawki podatku od nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą. 21.02.2003 r. Rada Miejska przyjęła program pomocy dla przedsiębiorców w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców na terenie miasta Koszalin. W wyniku ich zastosowania będą wspierane nowe inwestycje związane z uruchomieniem lub poszerzeniem działalności gospodarczej i tworzeniem nowych miejsc pracy. Zwolnienia przewidziane uchwałą przysługują na określony czas w zależności od poniesionych

nakładów inwestycyjnych i liczby utworzonych nowych miejsc pracy. Ze zwolnień objętych tą uchwałą wykluczono obiekty przeznaczone na handel, usługi gastronomiczne i stacje paliw, są to bowiem sfery dobrze rozwijające się w Koszalinie, niewymagające wspomagania;

- fundusz poręczeniowy – fundusz poręczeń kredytowych ma na celu wspieranie przedsięwzięć gospodarczych, zmniejszanie bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy poprzez udzielanie poręczeń przedsiębiorcom lub osobom podejmującym działalność gospodarczą. W 2002 r. przy KARR S.A. powstał Oddział Zachodniopomorskiego Regionalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych Spółka z o.o. w Szczecinie, obejmujący m.in. miasto Koszalin. O udzielenie poręczenia z tego funduszu mogą ubiegać się MSP, które prowadzą lub podejmują działalność gospodarczą, mają siedzibę lub prowadzą działalność w woj. zachodniopomorskim, w wyniku udzielonego poręczenia tworzą nowe lub utrzymują istniejące miejsca pracy. Poręczenia mogą być udzielane na kredyty i pożyczki przeznaczone na sfinansowanie zakupu produkcyjnych środków trwałych, środków obrotowych oraz wyposażenia;
- działania informacyjno-promocyjne. W ramach promowania przedsiębiorczości miasto uczestniczy w prezentacjach gospodarczych, na których lokalne firmy mogą przedstawiać swój potencjał innowacyjny i gospodarczy. Ponadto pod honorowym patronatem prezydenta miasta odbywają się szkolenia, konkursy i targi dla MSP. W celu pozyskania inwestorów opracowano oferty inwestycyjne miasta Koszalina. Udostępnia się zainteresowanym różnego rodzaju materiały promocyjne: foldery, broszury, filmy wideo, oferty inwestycyjne w internecie. Miasto dysponuje własną stroną internetową oraz materiałami promocyjnymi na płytach CD. Podejmuje się działania mające na celu zapewnienie przedsiębiorcom informacji o warunkach realizacji przedsięwzięć, pomoc w załatwianiu formalności związanych z działalnością gospodarczą, promocję przedsiębiorstw, pomoc w uzyskiwaniu środków pomocowych dla podmiotów gospodarczych, organizowanie misji gospodarczych oraz przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą;
- utworzenie Kompleksu „Koszalin” w ramach Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Stwarzając na 22 ha dogodne warunki powstawania i rozwoju lokalnych firm oraz przyciągania inwestorów zewnętrznych, poprzez całkowite zwolnienie z podatku od nieruchomości oraz zwolnienie z podatku dochodowego w zależności od poniesionych nakładów inwestycyjnych i liczby utworzonych nowych miejsc pracy;
- uruchomienie Centrum Biznesu Koszalin. Podjęto działania zmierzające do uruchomienia w obiektach położonych w centrum miasta (w dawnej siedzibie oddziału NBP) Centrum Biznesu Koszalin, skupiającego w jednym miejscu różnego rodzaju instytucje, banki i organizacje prowadzące działalność na rzecz wspierania przedsiębiorczości i pozyskiwania zewnętrznych inwestorów.

Realizacja programu (*Vademecum przedsiębiorcy*, 2004 r.)

W celu wspierania MSP, przeciwdziałania bezrobociu poprzez udzielanie pomocy osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą oraz tworzenia nowych miejsc pracy, miasto powołało Fundację Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości. Swoje zadania Fundacja realizuje poprzez działalność:

- Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości – zajmującego się organizacją szkoleń, kursów i seminariów dla osób bezrobotnych, zagrożonych bezrobociem oraz początkujących i działających na rynku przedsiębiorców, w zakresie podstawowych informacji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej;
- Funduszu Rozwoju Przedsiębiorczości – udzielającego wsparcia finansowego w postaci kredytów bezrobotnym, absolwentom, małym przedsiębiorstwom, zamierzającym otworzyć własną działalność lub inwestującym w rozwój. Fundusz współpracuje z Kanadyjsko-Polską Fundacją Przedsiębiorczości;

- Koszalińskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Sp. z o.o. – pomagającej w rozpoczynaniu działalności gospodarczej poprzez wynajem na preferencyjnych warunkach lokali i samochodów oraz udostępnianie urządzeń biurowych. Nowo założona firma może przebywać w inkubatorze 3–5 lat;
- Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej – zajmującego się problematyką Unii Europejskiej, w tym również możliwościami skorzystania z funduszy unijnych oraz funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku europejskim.

W 2002 r. Fundacja Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości uzyskała Certyfikat Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, w ramach usług szkoleniowych i finansowych, co wskazuje na wysoki poziom jakości jej usług. Ponadto, w ramach struktury organizacyjnej tej fundacji, miasto powołało Centrum Biznesu, stanowiące uzupełnienie dotychczasowych działań prowadzonych przez Fundację na rzecz przedsiębiorców. Centrum Biznesu, w Koszalinie oferuje kompleksowy system usług i doradztwa dla regionalnych oraz międzynarodowych partnerów biznesowych i inwestorów, m.in.: profesjonalne doradztwo i wsparcie początkujących przedsiębiorców oraz firm już działających, kompleksową obsługę inwestorów krajowych i zagranicznych, tworzenie biznesowych więzi kooperacyjnych, gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie międzynarodowych ofert współpracy, promowanie koszalińskiej przedsiębiorczości, udział w przedsięwzięciach proinwestycyjnych, misjach gospodarczych, targach, wystawach i konferencjach.

Koszalińska Izba Przemysłowo-Handlowa realizuje program promowania w społeczeństwie dobrych pragmatycznych rozwiązań i kreowania etycznych wzorców przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa, poprzez organizację konkursu „Koszaliński Denar – Nagroda Gospodarcza Roku”. Nazwa konkursu nawiązuje do czasów świetności Koszalina, kiedy przedsiębiorczość i zasobność jego mieszkańców pozwalały bić własną monetę, a miasto należało do Związku Miast Hanzeatyckich. Konkurs obejmuje teren działania Izby, czyli woj. zachodniopomorskie, ze szczególnym naciskiem na tereny dawnego woj. koszalińskiego. „Koszaliński Denar” został wpisany w kalendarz Koszalińskich Dni Techniki, organizowanych od wielu lat przez Naczelną Organizację Techniczną. Nagrody i wyróżnienia są przyznawane w 4 kategoriach: mikroprzedsiębiorstwa, małe, średnie i duże przedsiębiorstwo. Izba zaprasza samorządy lokalne: gminy, miasta i powiaty do przyznawania przedsiębiorcom własnych wyróżnień.

Potwierdzeniem realizacji programu są wyniki w ogólnopolskich rankingach miast (www.koszalin.pl). Koszalin awansował o 19 miejsc w rankingu ogólnopolskiego Tygodnika Samorządowego „Wspólnota”. W 2004 r. Koszalin zajmował 35 miejsce wśród miast na prawach powiatu o najwyższych dochodach, a w rankingu przeprowadzonym za 2005 r. uzyskał wysokie 16. miejsce. W rankingu wzięto pod uwagę wykonanie budżetu za 2005 r., wzrost dochodów ogółem i wysokość środków pozyskanych z Unii Europejskiej w przeliczeniu na mieszkańca. Do wykazanych realnie dochodów dodane zostały skutki obniżek stawek, ulg podatkowych, zwolnień i umorzeń podatkowych. W ten sposób ustalono faktyczny potencjał dochodowy. Ponadto Koszalin zajął 6. miejsce wśród miast na prawach powiatu w rankingu samorządów przygotowanym przez „Rzeczpospolitą”. Gazeta oceniła przychody gmin, wzrost nakładów na inwestycje, ilość pozyskiwanych środków z funduszy unijnych, stopę bezrobocia, współpracę z organizacjami pozarządowymi i funkcjonowanie urzędu. „Zajęcie wysokich miejsc przez nasze miasto w rankingach to potwierdzenie przyjętego na początku obecnej kadencji kierunku rozwoju miasta. W Koszalinie widać wzrost gospodarczy, widać spadek bezrobocia, przybywa nowych zakładów pracy, a co najważniejsze tworzone są nowe miejsca pracy” – komentował wyniki rankingu prezydent Koszalina Mirosław Mikietyński (www.koszalin.pl).

Inne inicjatywy

Od uchwalenia Strategii minęło kilka lat. Od 2001 r. zmieniła się sytuacja międzynarodowa, a Koszalin stanął przed koniecznością dopasowania swojego najważniejszego dokumentu do wymogów Unii Europejskiej oraz zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w Koszalinie i jego okolicy. Te uwarunkowania spowodowały konieczność opracowania nowego dokumentu integrującego system zarządzania miastem. Nowa strategia uwzględnia kilkuletni plan najważniejszych działań rozwojowych miasta – Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Koszalina na lata 2005–2007. Pierwsza edycja Planu jest oparta na aktualizacji Strategii i ocenie konkurencyjności miasta. Plan obejmuje lata 2005–2007. Corocznie będzie aktualizowany (wprowadzanie do realizacji nowych projektów) na kolejne 3 lata. Plan obejmuje 60 projektów zgrupowanych w 12 programach dotyczących spraw najistotniejszych dla rozwoju Koszalina. Nazwy programów odpowiadają ich tematyce: „Gospodarny Koszalin”, „Infrastruktura dla rozwoju”, „Miasto równych szans”, „Razem można więcej” (*Plan Rozwoju...*, 2005).

Podsumowanie

Priorytetem dla miasta są działania w sferze gospodarczej. Dotyczy to także celów strategicznych, z których głównym jest rozwój gospodarczy. Kluczem do rozwoju Koszalina jest koncentracja działań w sferze gospodarczej, ukierunkowana na przyciąganie inwestorów i rozwój przedsiębiorczości. Wspieranie tych działań jest zasadniczym zadaniem władz lokalnych, które są odpowiedzialne za podtrzymanie aktywności gospodarczej, przyrost liczby miejsc pracy i umacnianie bazy podatkowej. Trwały wzrost gospodarczy nie jest jednak możliwy bez inwestycji. Dlatego samorząd Koszalina tworzy możliwie dogodne warunki rozwoju przedsiębiorczości, sprawność gospodarki w zasadniczy sposób wpływa bowiem na jakość życia i tempo rozwoju społeczeństwa (www.koszalin.pl).

Literatura

1. Kraśnicka T., *Wokół pojęcia przedsiębiorczości*, „Przegląd Organizacji” 6/2002
2. Miszczor M., *15 lat Koszalińskiej Izby Przemysłowo-Handlowej*, „Moment – regionalny magazyn społeczno-gospodarczy” III/2005
3. *Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Koszalina na lata 2005–2007*, Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Gmin, Koszalin 2005
4. Uchwała Rady Miejskiej w Koszalinie z 29.03.2001 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Koszalina
5. Uchwała Rady Miejskiej w Koszalinie z 22.02.2002 r. w sprawie uchwalenia programu wspierania przedsiębiorczości na lata 2002–2005
6. *Vademecum przedsiębiorcy*, 2004, R. Zdrojewski (red.), Agencja Wydawnicza Millenium, Koszalin
7. www.koszalin.pl, 10.10.2006.

Programs of Development of Enterprise in Koszalin

Work in economic sphere is the priority of Koszalin. The key to development of Koszalin is the focus on economic sphere – on attraction the investors and the development of enterprise. Principle task of the provincial government, obliged to support the economic activity and the increase of workplaces, is to favor these works. The local council of Koszalin creates favorable environment for development of enterprise by initiation different programs of support for city's enterprise.